

Nossas societats affiliadas

Autor(en): **Deplazes, Gion / Degonda, Francestg / Plouda, Jon**

Objekttyp: **Article**

Zeitschrift: **Annalas da la Societad Retorumantscha**

Band (Jahr): **80 (1967)**

PDF erstellt am: **15.05.2024**

Persistenter Link: <https://doi.org/10.5169/seals-227982>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Inhalten der Zeitschriften. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern.

Die auf der Plattform e-periodica veröffentlichten Dokumente stehen für nicht-kommerzielle Zwecke in Lehre und Forschung sowie für die private Nutzung frei zur Verfügung. Einzelne Dateien oder Ausdrucke aus diesem Angebot können zusammen mit diesen Nutzungsbedingungen und den korrekten Herkunftsbezeichnungen weitergegeben werden.

Das Veröffentlichen von Bildern in Print- und Online-Publikationen ist nur mit vorheriger Genehmigung der Rechteinhaber erlaubt. Die systematische Speicherung von Teilen des elektronischen Angebots auf anderen Servern bedarf ebenfalls des schriftlichen Einverständnisses der Rechteinhaber.

Haftungsausschluss

Alle Angaben erfolgen ohne Gewähr für Vollständigkeit oder Richtigkeit. Es wird keine Haftung übernommen für Schäden durch die Verwendung von Informationen aus diesem Online-Angebot oder durch das Fehlen von Informationen. Dies gilt auch für Inhalte Dritter, die über dieses Angebot zugänglich sind.

PERIODICS DA LA LR

Il giuven grischun, fegliet per la giuventetgna romontscha. Cumpara en tuts idioms sis gadas duront il temps da scola. Redacziun: Martin Fontana, Castrisch. 2. annada.

La Pimt, figliet par la Sutselva. Samtgieu da S. Loringett, Cuir. Vean or mintga mains. XV. anada.

La scoleta, figliet par la Cuminànza Mussadras Rumantschas. Cumpara an tuts idioms. 17avla anada.

Nossas societats affiliadas

SOCIETAD RETOROMONTSCHA

Igl onn 1966 astga satisfar en tuts graus. El ei staus per nossa societad in onn da buna lavur e bien success.

La SRR ei ina societad digl entir territori romontsch e perquei senza intschess. Sia acziun exteriura ei limitada e seconcentrescha pli e pli alla scienza e scrutaziun. Camps e pastgets detgadiravunda per dar a tuts interessents e commembers pusseivladads captivontas.

Las Annalas ein comparidas en lur 79 avel tom, in cudisch da 220 paginas, el temps usitau ed han anflau buna accoglientscha, era sche la SRR ha per l'emprema ga dapi 80 onns stuiu alzar il prezi da vendita.

Il DRG, Dicziunari Rumantsch Grischun, nossa ovra principala ei se-presentaus uonn cun ils faszichles 50, 51, 52, e 53 per l'emprema gada 4 en in onn. Quei success ei dad attribuir en emprema lingia al fatg che nus vein giu dapi calonda mars treis redactors. Collega dr. J. C. Arquint ha retschiert in congedi dalla Scola cantunala per in onn. Da l'autra vart ha era la stampa luvrau bein e speditiv. Nus essan i nuidis ord il Cantun. Denton ein las experienzas fatgas cun la Winterthur AG, ina stampa gronda e specialisada, tochen ussa fetg bunas e pil DRG da grond avantatg.

Grazia alla capientscha da nossa Regenza sco dil Cussegl grond ei era nossa situaziun finanziaria aschia che nus savein eleger in tierz redactor, priu che nus survegnien el. Ils 30 da november ha il Cussegl grond correspundiu a nossa istanza ed alzau il subsidi annual al DRG da frs 19 500 sin 40 000 ad onn, quei cun 78 vuschs encunter neginas.

Ils 21 da matg ei la Societad Retoromontscha vegnida recepida cun tut las vuschs dils delegai el ravugl dalla Societad svizra per las ciencias morales (Schweizerische Geisteswissenschaftliche Gesellschaft). Questa renconuschientscha svizra astga legrar nus zun fetg; ella renda a nus pusseivels era il cuntact cun la scrutaziun tier las soras da scienza parentada.

Dil Biro dil dicziunari ei in tec alla ga sebarbeniu in institut linguistic per lungatg e cultura alpina e grischuna e buca mo romontscha che basegna cun bibliotecas e cartotecas buca meins che 7 stanzas. Nies institut gauda bien num e vegn renconuschius generalmein. A quei fatg eisi bein dad attribuir che nus vein igl onn current astgau retscheiver differentas donaziuns zun legreivlas. Aschia ha sgr. Hs. Meisser regalau a nies institut sia gronda collecziun da fotografias e plattas, fatgas tras el e siu bab el Grischun, Valeis e Tessin. Plinavon regalescha la Secziun Piz Terri a nus la collecziun Derichweiler († 1936) cul material fotografic dalla Surselva. Era la vasta collecziun «Casa purila grischuna» vegn tier nies institut, aschia che nus disponin d'in grond material documentari, quei d'in temps che la fatscha da nos vitgs semida pli e pli da rudien.

Per meret da sgr. W. Treig ha la SRR astgau retscheiver duas donaziuns ella suma da 1200 frs.

Ei resta a nus per la fin digl onn dad engraziar a tut tgi che ei segidaus cun nus e nossas miras en favur da scienza e lungatg mumma.

Gion Deplazes, president

ROMANIA

Ils 16 d'october 1966 ha la ludeivla vischnaunca de Trun commemorau il 50avel anniversari della mort de dr. Casper Decurtins – il «diun» de Trun. Quella digna festivitad ha regurdau il pievel romontsch alla gronda e nunstunclenteivla premura dil preziau defunct per il moviment romontsch, sco era a sia gronda lavur sco politicher social.

En sia allocuziun festiva ha il referent dr. G. G. Casaulta fatg menziun dils gronds merets de dr. Casper Decurtins en favur della renaschientscha dil lungatg romontsch. Perdetga de sia gronda e grondiusa lavur ei bein la Crestomazia – ina imposanta ovra.

Dr. Casper Decurtins ei staus il fundatur della Romania ch'ei vegnida creada ils 15 de settember 1896 a Trun. Differents onns ha Decurtins redegiu igl «Ischi» ch'ei staus sia ispiraziun. Cheutras deva l'activitad romontscha vegnir purtada viado el pievel.

Sur fossa vi lein nus engraziar a dr. Casper Decurtins per sia gronda ierta romontscha, che sebase spirontamein sin idealissem per siu lungatg mumma, sco era per siu operar social.

Als organisateurs de quella digna commemoraziun admettein nus in cordial engraziament.

Duront igl onn vargau ha la suprastanza della Romania cumponiu la Cumissiun de statuts. La cumissiun ei completa e sa ussa semetter alla lavur. Quella stat sut presidi de dr. Fidel Caviezel, secretari dil departement de finanzas, Cuera.

Ils 29/30 d'october 1966 ha giu liug a Breil ina dieta economica organisada dalla Romania. Il decuors de quella ei staus fetg cuntenteivels. Ils referats teni tier quell'occasiun vegnan stampai e san vegnir retratgs dalla administraziun della Romania, 7166 Trun. Als referents della dieta sco era als organisaturs auda in cordial engraziament per il bein reussir della dieta economica.

«Nies Tschespet» ed «Ischi» ein buca compari igl onn vargau. Certas difficultads redaczionalas han caschunau tier l'ediziun dil Tschespet in retard d'entgins meins. Demai ch'igl Ischi che sesanfla en stampa ei ina ediziun giubilara, ha la redacziun de quel absorbau de pli temps che usitau. Mo nus astgein sperar che omisus comparien proximamein. Nuotaton-meins lessen nus exprimer a nos redacturs in cordial engraziament. Nus essan perschua di ch'els vegnan a porscher als lecturs romontschs enzatgei de vaglia.

La Romania ha ediu il «Regal de Nadal» – ina broschuretta pils affons. Plinavon ei vegnius stampaus il referat tenius ella radunonza generala digl onn 1965. Il tetel secloma: «La situaziun economica en Surselva» da lic. oec. Dumeni Columberg, Cavardiras.

Il «Corv e Talina» ein compari 4 gadas egl on 1965. L'«Exposiziun ambulonta» ha visitau cun success Claustra e s. Gagl.

Plinavon ei vegniu elaborau dalla Cumissiun de statuts della Secziun studentica ina broschura: «Origin e svilup historic della Romania».

La radunonza generala dils 1966 ha concediu la libertad de scripziun per ils organs ufficials della Romania. A caschun de nossa radunonza generala ha scol. sec. Toni Halter referiu davart: «La Romania en vesta della scolaziun dils carschi». Per ses profunds patratgs admettein nus al referent in cordial engraziament.

Francestg Degonda, president

UNIUN DALS GRISCHS

In 7 tschantadas da suprastanza e in 8 sezzüdas extraordinarias ha la nouva suprastanza tscherchè da sviluppar sia via da lavur in möd plü cunvgnainta-maing pussibel. Uschè speraina cha nus sajan buns da manar tuot ils vehiculs eir quels dad annadas plü veglias, al böt sainza sfrachar üna rouda o dafatta l'aschigl e sainza far la cupicha. Cha la construcziun d'üna via douvra seis

temp nu mangl eu atschenar apostà. La collavuraziun culs oters commembers da la suprastanza ais statta fin hoz fich allegraivla.

Cun grand plaschair vaina das-chü undrar quaist an per lur anniversari giubilar a giunfra D. Messmer, a sar Steivan Loringett, sar prof. Tönjachen ed eir a las sours Frizzoni da Schlarigna. Quaist an ais gnüda lantschada la spüerta ladina a favur da la chasa jaura a Valchava. No ingrazchain a tuots quels chi han contribui a la reuschida da quista idea salüdaivla.

L'an scuors sun sortits da stampa la collecziun da chanzuns da P. Champell, Binsan III, redatta da sar N. Giamara, e per Nadal 1965 il cudesch Nossas tarablas, elavuradas da sar mag. W. Vital e giunfra A. Vital. Il cudesch Heidi, edit da la chasa Silva, elavurà e tradüt da sar mag. W. Vital ais eir sorti da stampa. Sar. vegl mag. M. Bischoff ha tradüt il cudesch per uffants: La strietta dad O. Preussler. Nouvs sun cumparüds eir duos cudeschs da l'OSL «Il mür» dad A. Grob-Ganzoni e «Bethlehem» dad E. Perini. L'Uniun dals Grischs sustegna eir ils periodics rumantschs: Il giuven Grischun e'l Corv.

Blera lavur ha chaschunà l'ediziun centenara da las ouvras da Peider Lansel. Il tom I ais cumparü per la fin da l'an 1966. Sperain cha quista ediziun centenara da Peider Lansel, chürada dad A. Peer, chatta buna accoglientscha in terra rumantscha ed utro.

Giunfra B. von Guaita hà darcheu in elavuraziun ün nouv quartet per ün gö rumantsch.

Cun plaschair pudain nus constatar cha'ls cuors rumantschs vegnan adüna daplü dumandats. A Scuol (3), Zernez, Zuoz (2), Samedan, Schlarigna, Puntraschigna, San Murezzan, Bravuogn, ultimamaing eir a Silvaplana, vegnan dats cuors rumantschs. I'ns sta fich a cour d'ingrazchar a tuot quels chi's mettan a disposiziun per tals cuors e da'ls giavüschar satisfacziun e bun success in lur lavur. La mità da november ha gnü lö a Zuoz ün cuors da teater. No ingrazchain a dna. Tilda e a sar Tista Murk per lur stupenda instrucziun. Al cussagl da scoula ed al cussagl cumünal da Puntraschigna giavüschaina chi possan cuntinuar amo lönch cun lur scoula rumantscha.

Eir la lavur dals cuvis in mincha cumün sto gnir menziunada aint il rapport presidial. Almain üna saira l'an dess gnir organisada üna reuniun rumantscha per cha minchün as renda darcheu quint ch'el appartegna pro nossa raspada ladina e per chi dvainta consciaint a minchün che respunsabilità ch'el ha invers nossa cultura.

Per finir am resta amo d'ingrazchar, e quai: als instancabels redactuors dal Chalender ladin, sar insp. T. Schmid e a sar rav. D. Gaudenz, als redactuors dal Dun da Nadal, da l'Aviöl, dal Sain Pitschen e dal Corv, dna. Ch. Filli, sar mar. R. Marugg, sar rav. G. Gaudenz, sar R. Arquint, sco eir a gfra. D. Messmer sco redactura dal Fögl Ladin. Il curaschi, il plaschair e la satisfacziun da tour per mans novas ideas e da cuntinuar cun las lavuors cumanzadas ans dan minchadi tuot quels chi's praistan adüna darcheu

publicamaing o zoppadamaing in ed our d'val per nossa lingua e cultura, e tuot quels chi, minchün in lur agen ambiaint, as dan fadia da discuorer ün s-chet rumantsch e dad esser in tuot lur far e pensar s-chets Engiadinais.

Hoz po la nouva suprastanza verer inavo sün ün an da lavur in buna cumünanza ed armonia. No sperain da pudair quintar eir d'hoz invia cun Vos sustegn, cun Voss'incletta e sperain surtuot da das-chair giodair Vossa fiduzcha e confidenza.

Jon Plouda

RENANIA

Suenter che la suprastanza dalla Renania ha empruau da formar differentas gruppas da lavur per siu intschess, schai la peisa principala da sia activitad sin quellas. Ina tenor nies meini impurtonta lavur per nies romontsch en general ha nossa *Cummissiun da scola* prestau: en pliras sesidas ha ella intercuriu la situaziun dil lungatg romontsch en la lescha da scola primara en preparaziun, fatg propostas supplementaras appartenent formulaziuns e tabla d'instrucziun ed inoltrau quellas propostas als inspecturs da scola romontschs per mauns dil departement d'educaziun; motiv principal per quella lavur fuva en emprema lingia il quitaü per l'instrucziun romontscha en loghens cun scola fundamentala tudestga. Plinavon ha ella arranschau cun bien success in cuors da repetiziun romontsch a Trin viers la fin d'october 1966, el qual ils scolasts digl intschess renan han luvrau stediamein vid problems da grammatica, da translaziun, da teater e dall'instrucziun ell'enconuschientscha dalla patria.

Era nossa cummissiun per la «*fatscha da nos vitgs*» ei buca stada lischenta. En plirs turs tras nossa cuntrada han treis dels rimnau in inventari detagliau dallas inscripziuns vid stizuns, ustrias, luvratoris e biros, da nums e versets vid preits-casa e d'inscripziuns sin craps-fossa; medemamein han els era eruiu ils nums dils abbonents da telefon en nies intschess. En ina statistica exacta han els exponiu il character da quels nums ni la munconza da tals. La lavur pratica entscheiva pér ussa: in vitg suenter l'auter duei in tec alla gada survegnir sia fatscha d'inscripziun romontscha. Per quella extendida lavur ei il mudest import che la LR sa metter a disposiziun naturalmein fetg beinvegnius.

Nossa uniun ei stada representada a duas *seras renanas* ch'ei vegnidas menadas atras a Flond ed a Scheid. Il scopo principal da talas seradas ei per nus da scaffir in stretg contact denter Sur- e Sutselva; aschia sespruein nus da sebrattar cun teaters ni concerts denter in vitg e l'auter.

Era a Cuera ha nossa uniun empruau da mantener contact cun glied renana cheu sesenta e cun scholars cantunals ord siu intschess. En dus referats dils meins mars e zercladur han dr. Willi Dolf e prof. dr. Peter Dalbert discuriu da problems da scolaziun e dalla relaziun denter la cultura dil vitg ed il scolast. En ina sesida da suprastonza slargada ei vegniu dau all'entschatta december occasiun ad in gremium pli vast da dar in' investa el luvrar ed operar da noss' uniun; en ina secunda part ha quella sera signur cand. phil. Guido Soubielle referiu sur il tema «Catalan e romontsch – cumparegliau linguisticamein», ina paterlada che ha anflau viv interess.

Cuors da lungatg per carschi han uonn entschiet ni ein sin rucca a Vuorz, Schnaus, Flem, Trin ed Andeer; ei setracta da cuors da continuaziun e d'entschatta.

Ils *periodics dalla Renania* ein cumpari ils 1966 regelmeyn; denton ei dils dus Duns da Nadal usitai cumpariis gl'onn vargau mo il sursilvan. Sin giavisch d'ina cumissiun da scolasts dalla Sutselva ei il Dun sutsilvan vegnius sistius, persuerter duein dus cudischs da scola vegnir preparai; vid quellas preparaziuns ei la Renania era participada cun ina contribuzin finanziaria. La suprastonza dalla Renania ha finalmeyn era decidu – en emprema lingia per motivs finansials e persunals – da desister insumma dallas publicaziuns «Dun da Nadal» (cun resalva che la radunonza da delegai mondi d'accord). Quei pass ei denton era vegnius fatgs sin giavisch dalla LR, la quala sa cheutras impunder las subvenziuns dils Duns per «Il giuven Grischun»; quel duei en siu numer dil december cheutras era survegnir in caracter festiv e semeglient al «Dun da Nadal» usitau. La Renania quenta da aschia haver fatg in pass decisiv enviers l'avischinaziun denter ils idioms romontschs, ed ella spera bugen che era las autras uniuns regiunalas destien da lur «Dun» en favur dalla gasetta interromontscha per la giuventetgna «Il giuven Grischun».

Martin Bundi

UNIUNG RUMANTSCHA DA SURMEIR

I. Nossas publicaziuns

A. Igl Noss Sulom. La publicaziun annuala da l'U.R.S. d'emprema impurtanza é adegna puspe «Igl Noss Sulom». An 45 avla annada è chel puspe comparia ord la redacziun da scolast secundar Gion Peder Thöni, Riehen. Cun usito anschign e fegn sentimaint a igl redacter ans preschanto ena stupenta collecziun da rachints, istorgias e poesias.

En tgapetel ordvart interessant e deditgia all'istorgia dalla scienza. «Digl atom tar la bomba atomica» è titulada ena ordvart interessanta lavour ord la pleva da Gion Batt. Schmid, Riom.

Per la «culturela» catta igl lectour puspe ena rotscha rachints e poesias.

B. Calender Surmiran. La redacziun da noss Calender Surmiran schea an mang da scolast secundar Faust Signorell. Chegl tg'igl redacter ans porscha mintg'onnn sen camp dalla litteratura populara è veiramaintg instructiv, delectont ed original. Dasper ena legenda da Nadal (ena translaziun digl redacter) è publitgia ainten igl Calender Surmiran 1966 en zont interessant artetgel sur digls noms locals an Surmeir. Chegl è propa en tema d'actualitad ed ena documentaziun da gronda impurtanza per l'istorgia locala. Anavant uschi!

C. Pagina da Surmeir. Regularmaintg e punctualmaintg ò nossa gasettigna pitgia la porta 12 già ed è antrada an steiva surmirana. Igls lectours òn mintg'eda la pigleida an mang cun marveglias e ligia las actualitads succedeidas sen camp surmiran. Redacter Albert Camen so adegna puspe, tge tg'igls lectours giaveischan da neir sessour, ed el tgapescha da vistgeir sies arte-tgels an bel lungatg e cungeir chels cun enpo humor ed er enpo critica. Gugent vess el anc enpo daples collaburateurs, ma chels èn per grond donn tots suroccupos cun lavour da mintga de! Ma lagn sperar tgi er chegl vigna migler.

D. Vocabulari Surmiran. Redacter prof. dr. Ambros Sonder ò purto la fegn december digl onn scadut l'amprema part digl manuscret an stampareia. En evenimaint istoric per nous Surmirans! Cordial angraztgamaint agl redacter, a dr. M. Wüthrich-Grisch, alla Leia Rumantscha ed a tots chels tg'on contribuia a chesta ovra d'amprema impurtanza per noss idiom an egna moda u l'otra.

II. Radunanza generala 1966

Chella e chest onn stada deditgeida alla mimorgia da dr. C. Decurtins. An furma meisterila ò signour deputo e vigl Mistral G. Vincenz, Trun referia igls 25 da settember a Casti. El ò laschea reveiver an partratg igl «liung da Trun» e principalmaintg resumo la politica sociala da dr. Caspar Decurtins.

III. Curs da rumantsch

En tal vign actualmaintg do a Casti da sign. inspector G. D. Simeon. Gl'è ca. 25 sculars (v. d. omens e donnas) tgi fon part da chel. Bravo!

IV. Festa districtuala da cant a Salouf

Chesta festa organisada stupent ò er gia en grond success. Nous angraztgagn er an chest li agls organisateurs ed agls chors tg'on fatg part alla festa.

Toni Cantieni, pres. U. R. S.

UNIUN DA SCRIPTURS ROMONTSCHS

La culminaziun dils eveniments romontschs digl onn vargau munta bein il tschunavel Congress ladin ad Udine. Denter biars auters romontschs essan era nus stai representai e vein fatg part d'ina discussiun litterara. Sco fretg da quei congress ei ina Antologia Interladina vegnida instradada. Ella ei sil precinct da semadirar.

In auter fatg che para a nus impurtonts ei il cuors radiodramaturgic che ei vegnius mess a sti a Cuera ils 11 sils 12 da zercladur. El ei vegnius realisau cun agid dil Radio Romontsch. La participaziun da nossa vart ei stada cuntenteivla, ils fretgs vegnan e semussar egl avegnir.

Sco usitau han plirs da nos commembers priu part alla radunonza generala dils Scripturs Svizzers, quest onn giu a Locarno.

Las prelecziuns en vitgs romontschs e scolas ein stadas alla testa da nossa acziun ed han tochen oz contonschiu il maximum da staziuns. Denter auter eisi era reussiu da brattar ora sribents denter ils differentes idioms romontschs, in fatg che mereta da vegnir menziunau dil mument ch'ei tucca da serrar las retschas pir che mai.

L'activadad en favur dil teater ei onz che buc sesminuida. Tonpli selegrein nus che G. P. Thöni ha scret a fin in drama original romontsch. Cun interess spetgein nus il resultat dalla concorrenza per giugs auditivs, arranschada dil Radio per la Svizra tudestga e romontscha.

La produczion litterara en general ei stada cuntenteivla. Ordvart gronda ei la participaziun alla concorrenza litterara dalla NSB stada. Il resultat da quella vegn prest a cumparer en ina ediziun speciala. Mo era ordeifer las concorrenzas eisi vegniu luvrau aspramein. Nossa Cumissiun Litterara ha undrau pliras lavurs inoltradas cun premis e renconuschientschas.

Nossa radunonza generala ha giu liug ils 30 d'october a Samedan. Il di avon han entgins sribents romontschs prelegiu en las scolas da Samedan. La sera vein nus passentau cul pievel da Samedan. Scripturs e cantadurs ein sebrattai en nobla concorrenza en favur dil vierv romontsch. Per Sur A. Wihler e G. P. Thöni che han abdicau sco commembers dalla Cumissiun Litterara ha la radunonza tscharniu Dr. L. Uffer e Jon Semadeni. Plinavon ein treis novs commembers vegni recepi. Il program da lavur per igl onn che vegn ei tgemblaus.

Deplorablamein ei la mort puspei ida cun la farcla tras nies er ed ha tagliau il fil dalla veta a nossa veglia commembra Guinfra Elisa Perini. Ella era ina dallas tgeuas denter nus, mo ina luvrera zun attaschada a nos ideals.

Nies organ, las Novas Litteraras, ein era cumparidas uonn regularmein ed han puspei fatg endamen ch'igl organ dall'Uniun da Scripturs ha dad esser dapli ch'in feigl convenziunal per il pievel.

Avon che concluder astgein nus aunc menziunar che nossa uniun hagi cumpleniu uonn il vegnavel di da naschientscha. Mudests sco nus essan,

vein nus priu enconuschientscha da quei fatg en tutta tgeuadad. Ei descha denton da seregurdar en engrazieivladad da quels che han a sias uras giu la vesida vasta avunda per far quei pass. Igl ei stau in pass curaschus. Malgrad ch'ei ha dau e dat da quels che uregian encunter nus ei quella fundaziun stada pli che giustificada. Las ovras ein nossas perdetgas, cheu san era ils malvugli midar nuotzun!

Theo Candinas

CUMÜNANZA RADIO RUMANTSCH (CRR)

L'activited da la CRR sto aunch'adüna suot l'insaina da la reorganisaziun dal radio e da la televisiun svizra. La suprastanza ais fermamaing occupeda cun ils problems da l'adaptaziun a la situaziun nouva ed ais in ferm contact cun las instituziuns in dumanda, surtuot cun ils organs da la Societed da Radio e Televisiun da la Svizra Tudais-cha e Retorumantscha e cun il comitè centrel da la Societed Svizra da Radio e Televisiun (SSR). Ad ais in lavur üna reglementaziun speciela per las emissiuns da radio e televisun in lingua rumantscha.

L'an 1966 passettan darcho 6 emissiuns da televisiun rumantscha suot il titul «Balcun tort». Las emissiuns mensilas da radio, nempe dal program Beromünster I, sortan uossa il prüem marculli dal mais e na pü il venderdi. Las emissiuns informativas, quellas dal program Beromünster II, sortan mincha mardi (actualiteds) e scu fin uossa mincha dumengia (emissiun pau-rila). Augmentaziuns sun previssas, ma na auncha fixedas. A gnittan darcho realisedas 6 emissiuns dal radio per scoula, publichedas in duos cudaschets «Radioscola», annada XI. Scu üsito sortittan las emissiuns religiusas, quellas per ils iffaunts, ils vegls, per las duonnas e per ils amalos.

La radunanza generela avet lö ils 2 lügl a Cuoir. In quella gnit surdo il premi radio da la CRR quaista vouta a duos cors rumauntschs da la diaspora, nempe al «Chor viril Rumantsch» da Berna ed al «Chor viril Grischun» da Turich. La societad da sots folcloristics da Cuoir imbellit la radunanza cun bellas producziuns da sot.

La Cumischiun da Programs da la CRR salvet sia radunanza annuela a Cuoir ils 10 december. In viva discussiun füttan critichedas las emissiuns passedas ed express giavüschs per las emissiuns futuras.

Chr. Badraun, parsura

Nouvas allegraivlas

1. La *Banca chantunala grischuna* ha in occasiun da la renovaziun da la fatschada da sia chasa principala a Cuoir laschè far ün'inscripziun eir in lingua rumantscha.

2. Nos cuntschaint pittur *Alois Carigiet* ais gnü undrà dal Curatorium internaziunal dal cudesch per la giuventüna cun la medaglia da Hans-Christian Andersen per sia ouvra cumplessiva da pittur da cudeschs per uffants. Impü ha nos cumpatriot rumantsch artschvü il premi svizzer pel cudesch da giuventüna.

3. Als 15 october 1966 ha gnü lö la premiera da la versiun rumantscha dal film documentar «Quand nous étions encore petits enfants» cha la COOP, Basilea, ha laschè preparar in occasiun da seis giubileum da 75 ans. Daspö quel di ha la versiun rumantscha intitulada «Ils onns d'affonza» allegrà ün vast public in blers cumüns.

4. Da *Domat* pudain nus relatar güsta duos fats allegraivels: Per la «fiasta da Domat» dals 14 e 15 mai 1966 ais la quarta lingua adonta da las grandas müdadas dals ultims ons gnüda resguardada tant illa pressa scu aint il gö festiv da Fridolin Bargetzi. Implü ha quaist cumün dat noms rumantschs a sias vias. La tscherna da tals ais gnüda fatta tant scu pussibel confuorm a la tradiziun e cun resguard da las difficultats da pronunzcha dals vaschins dad otras linguas.

5. In connex cun las «*Eivnas culturalas a Clostra*» sun gnüdas muossadas l'exposiziun ambulanta «Veta, cultura, lingua» ed üna da ouvras da pitturs rumantschs contemporans. Uen program folcloristic e musical special ha eir dat occasiun da preschantar cumponists ed interprets rumantschs.

6. La chasa editura *K. Thienemanns, Stuttgart*, ha miss a disposiziun gratuitamaing ils bels e blers clischès per il cudesch d'uffants «La strietta» cha la LR ha edi in versiun rumantscha. Ün cordial grazcha fich per la bella spüerta. Vivant sequentes!

7. Il cumün da *Puntraschigna* ha decis l'avuost 1966 da mantgnair inavant la scoula fundamentala rumantscha. In vista al fat cha la part da la populaziun na rumantscha ais bler plü granda ais quaista decisiun da zuond granda impurtanza e dess esser ün exaimpel per oters cumüns.

8. In occasiun da sia tschantada annuala a Friburg ha la Società svizra per las ciencias umanas accepta la *Società retorumantscha*. Nus ans allegrain da quaist merità success da nossa prüma uniun rumantscha.

9. Las *Uniuns grischunas da Losanna e San Galla* han festagià il 50avel resp. 75avel anniversari da lur fundaziun. A Losanna ha il cor masdà suot direzziun da C. Janett chantà chanzuns rumantschas e francesas; a San Galla ha l'act festiv cumanzà cun l'avertura da l'exposiziun ambulanta da noss students. A la sairada festiva ha il cor «Las vuschs da la Gelgia» suot direzziun da duonna Alice Peterelli e l'oratur festiv prof. dr. Leza Uffer preschantà la part rumantscha. Il parsura da la LR ha portà ils salüds dal Grischun rumantsch.

10. Ils Rumantschs da Sargans e contuorn han davo ün referat dal secretari da la LR decis als 12 marz 1966 da fundar üna «*Uniuin rumantscha dal district Sargans*». L'act da fundaziun ha gnü lö als 30 avrigl 1966 e als 19 november 1966 ais gnüda organisada üna sairada rumantscha cun cooperaziun dals cors rumantschs da Cuoir.

Noss morts

Fritz Blanke. L'istoriker da baselgia prof. dr. Fritz Blanke clamà inaspettadamaing our da seis champ da lavur a Turich nun eira Rumantsch, ma el ais adüna stat ün grand ami da l'Engiadina e dal rumantsch. El avaiva imprais nossa lingua e predgiaiva eir per rumantsch. Sia abiltà da svagliar pro 'ls ravarendas futurs l'interess per l'istorgia da baselgia ha sainza dubi eir gnü influenza sün lur lavuors da tala natüra in lingua rumantscha.

Jon Guidon. Ils grands e bels gods da l'Engiadina sun stats üna delizcha pel silvicultur districtual Jon Guidon. El tils ha chürats cun granda premura e satisfacziun. Ma sia amur per la lingua rumantscha eira forse amo plü intensiva e s'exprima illas bleras e bellas poesias publicadas suot ils tituls «Il röser sulvadi», «Il culaischem», «L'alosser», «Il röven». Seis raquints «Davart l'amur e la mort» ed aint «Il frousler» dan eir perdüta da seis fin sentimaint pel bel e bun. Il trapassà chi ans ha bandunats al età da 75 ans, ha fat bleras visitas in Chasa Rumantscha e muossà grand interess per nossas lavuors a pro dal rumantsch periclità.

Richard Lareida. Davo ün viadi terrester da bod 80 ans ha Richard Lareida chattà il schner passà seis ultim poss in seis char cumün da Zuoz. A quaist cumün ha el na be dedichà üna buna part da sias forzas scu actuar cumünal ed otras incumbenzas publicas, ma eir scu perscrutadur da l'istorgia. Il resultat ha el publichà aint il Fögl ladin e scu separat intitulà «Zuoz vegl intuorn ils ans 1890». Dasper seis affar da vin ha 'l defunt eir amo chattà temp da collavurar al Fögl Ladin e da as dedichar a la musica ed al chant.

Walter Scheitlin. Cun dr. phil. Walter Scheitlin ais ün grand ami e cugnuschidur dal rumantsch gnü clamà a megldra vita in favrer 1967 in seis 76 avel an. Il trapassà ais creschü sü a San Galla ed ha stübgia germanistica a Genevra e Turich. Rumantsch ha el imprais pür cur ch'el ais rivà dal 1926 a San Murezzan e quai cun üna premura straordinaria, uschè ch'el ais stat bun da cumpilar la cuntschainta grammatica ladina d'Engiadina ota «Il pled puter», chi ha il böt d'introdüer a tuots interessents ed amihs per la lingua rumantscha illa quarta lingua naziunala e dà occasiun als Rumantschs sves da 's perfecziunar in lur lingua. Var 26 ans ha dr. Scheitlin servi a San Murezzan scu magister secundar e grazcha a sia iniziativa sun las conferenzas da magisters darcheu dvantadas rumantschas. Id ais perquai bain stat motivà da til undrer cul vaschinadi d'onur.